

Dvanaesti krug pregovora o Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja (TTIP)

Javno izvješće – ožujak 2016.

**IZVJEŠĆE O DVANAESTOM KRUGU PREGOVORA
O TRANSATLANTSKOM PARTNERSTVU ZA TRGOVINU I ULAGANJA**
(Bruxelles, 22. – 26. veljače 2016.)

Sadržaj

1.1. Trgovina robom: carine i pristup tržištu	5
1.2. Javna nabava	6
1.3. Trgovina uslugama i ulaganja	6
1.4. Pravila o podrijetlu	8
2.1. Regulatorna usklađenost.....	9
2.2. Tehničke prepreke u trgovini	9
2.3. Sanitarna i fitosanitarna pitanja	10
Sektorske rasprave izrazito su tehničke prirode jer je ta praksa nova i složena. Detalnije izvješće o razvojinama po sektoru tijekom 12. kruga pregovora možete naći u nastavku.	
<i>Farmaceutski proizvodi .....</i>	<i>11</i>
<i>Kozmetički proizvodi .....</i>	<i>12</i>
<i>Automobili.....</i>	<i>13</i>
<i>Medicinski proizvodi .....</i>	<i>14</i>
<i>Informacijske i komunikacijske tehnologije .....</i>	<i>15</i>
<i>Inženjerstvo .....</i>	<i>15</i>
<i>Kemikalije .....</i>	<i>15</i>
<i>Pesticidi.. .....</i>	<i>16</i>
3.1. Održivi razvoj	16
3.2. Trgovina energijom i sirovinama.....	17
3.3. Mala i srednja poduzeća	17
3.4. Carina i olakšavanje trgovine.....	18
3.5. Prava intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla	18
3.6. Tržišno natjecanje	19
3.7. Zaštita ulaganja	20
3.8. Rješavanje sporova između država.....	21

Izvešće o 12. krugu pregovora o TTIP-u

SAŽETAK

U Bruxellesu su od 22. do 26. veljače održane rasprave tijekom 12. kruga pregovora o Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja (TTIP) kojima su obuhvaćene sve tri komponente sporazuma, tj. pristup tržištu, regulativa i pravila. U okviru općeg intenziviranja pregovora ovaj se krug produžio na drugi tjedan jer su SAD i EU razmijenili ponude o javnoj nabavi te nastavili rasprave o pravilima o podrijetlu i o pravima intelektualnog vlasništva.

U ovom krugu posvećena je posebna pozornost dvjema od triju komponenti TTIP-a – regulatornoj suradnji i pravilima.

Unutar komponente o regulativi EU i SAD razmijenili su nove prijedloge teksta o regulatornoj suradnji u cilju jasnijeg definiranja ideja o načinu stvaranja sustava u okviru TTIP-a kojim bi se olakšale trenutačna i buduća regulatorna suradnja u području proizvodnje i usluga. Stranke su raspravljale i o EU-ovu revidiranom nacrtu poglavlja o dobrim regulatornim praksama i svim drugim regulatornim pitanjima, tj. tehničkim preprekama u trgovini, sanitarnim i fitosanitarnim mjerama te o devet sektora industrije koji se razmatraju.

U pogledu komponente o pravilima svaka je strana iznijela svoje prijedloge za zaštitu ulaganja. EU je prvi put u ovom krugu predstavio svoj novi reformirani pristup zaštiti ulaganja i rješavanju investicijskih sporova. Rasprava se odvijala u otvorenom i konstruktivnom ozračju. U pogledu održivog razvoja SAD je iznio svoje prijedloge u pogledu rada i okoliša kao odgovor na prethodni prijedlog EU-a u pogledu poglavlja o održivom razvoju te su se pregovarači usredotočili na detaljno ispitivanje prijedloga obiju strana. Stranke su uspješno raspravljale i o drugim područjima koja se odnose na pravila, među ostalim o tržišnom natjecanju, carini i olakšavanju trgovine, rješavanju sporova između država te malim i srednjim poduzećima.

Konačno, EU i SAD raspravljali su i o pitanjima pristupa tržištu, osobito uslugama, carinama i javnoj nabavi. U pogledu javne nabave došlo je do razmjene ponuda nakon čega su tijekom dva i pol dana pregovarački timovi raspravljali o ponudama i o tekstu poglavlja.

Naposljetku, stranke su se složile da će ubrzati svoj rad u razdoblju između krugova pregovora kako bi općenito ubrzale ritam pregovora. Prije ljetne stanke planirano je održavanje dva dodatna potpuna kruga pregovora. Središnji i glavni cilj jest ispregovarati ambiciozan sporazum o TTIP-u visokog standarda koji bi odgovarao interesima EU-a i SAD-a. EU je ponovno istaknuo namjeru da će osigurati da se prije ljetne stanke ostvari znatan napredak u svima trima komponentama sporazuma.

1. Pristup tržištu

1.1. Trgovina robom: carine i pristup tržištu

Nepoljoprivredni proizvodi

U pogledu carina stranke su raspravljale o proizvodima na koje bi se mogli primjenjivati različiti rokovi postupnog ukidanja zbog njihove različite prirode.

Pregovarači su nastavili i raspravu o člancima Sporazuma koji se odnose na **trgovinu robom**, a koji se temelje na međunarodnim trgovinskim pravilima kojima se regulira trgovina robom između stranaka. EU i SAD već se slažu u pogledu mnogih važnih načela. Tijekom 12. kruga pregovora naglasak je stavljen na osiguravanje usklađenosti odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva s određenim dijelom predloženog teksta, tj. u pogledu razvrstavanja robe za potrebe carine, zabrane ograničavanja uvoza i izvoza te trgovine ponovno proizvedenim proizvodima.

Na zajedničkom sastanku s pregovaračkom skupinom za carine i olakšavanje trgovine pregovarački timovi raspravljali su o mogućnostima osiguravanja sličnog područja primjene za odgovarajuće sustave svake od stranaka za postupanje s robom vraćenom nakon popravka te bescarinski tretman privremeno uvezene robe.

Poljoprivredni proizvodi

Rasprave tijekom ovoga kruga bile su usredotočene na tri elementa: carine, tekst koji se odnosi na poljoprivredu i necarinska pitanja.

U pogledu carina raspravljalo se o posebnim interesima za izvoz, a bilo je i zahtjeva za skraćivanje predloženih razdoblja postupnog snižavanja. Nisu se preispitivali proizvodi koji se smatraju najosjetljivijima. EU je istaknuo da će razina ambicioznosti u pogledu carina na kraju ovisiti o razini ambicioznosti čitavog sporazuma.

U vezi s poglavljem o poljoprivredi provedeno je prvo temeljno preispitivanje, čime su se mogla utvrditi ključna područja konvergencije i divergencije. U tom je kontekstu EU podsjetio na svoju namjeru da uvede pravila za vino i jaka alkoholna pića uzimajući u obzir postojeće bilateralne sporazume i obuhvaćajući, među ostalim, zaštitu europskih i američkih naziva vina i jakih alkoholnih pića (uključujući isključivu upotrebu od strane proizvođača iz EU-a 17 naziva koje SAD smatra polugeneričkima), prakse proizvodnje vina, pravila o označivanju i certifikaciju. Osim toga, EU je predstavio prijedlog teksta o posebnim regulatornim odredbama o označivanju za jaka alkoholna pića.

Konačno, dvije su strane raspravljale o posebnim necarinskim pitanjima povezanim s poljoprivredom i mogućim rješenjima.

1.2. Javna nabava

Javna nabava jedno je od glavnih područja ofenzivnog interesa i prioritet EU-a u TTIP-u. To je jedinstvena prilika da se mogućnosti pristupa tržištu javne nabave SAD-a znatno povećaju na saveznoj i državnoj razini te da se osigura da se s poduzećima EU-a postupa na jednak i nediskriminirajući način pri podnošenju ponuda za ugovore o javnoj nabavi.

U 12. krugu pregovora tijekom dva i pol dana raspravljalo se o nabavi te je EU ostao ustrajan u zajedničkom cilju EU-a i SAD-a koji je postavila radna skupina visoke razine EU-a i SAD-a za radna mjesta i rast. Cilj u području nabave jest stvoriti „znatno poboljšan pristup mogućnostima javne nabave na svim razinama vlasti na temelju nacionalnog tretmana”. U ovom krugu pregovora raspravljalo se o pristupu tržištu i odredbama za tekst poglavlja o nabavi (postupci koje javni subjekti primjenjuju pri nabavi). U pogledu pristupa tržištu rasprava je bila osobito usredotočena na prve ponude o javnoj nabavi koje su razmijenili EU i SAD.

Osim prvih ponuda u pogledu pristupa tržištu, rasprava o pristupu tržištu nastavila se na temelju pitanja EU-a u vezi sa sljedećim temama, osobito: novim ograničenjima u SAD-u koja utječu na pristup europskih opskrbljivača tržištu (primjerice zakon FAST Act u okviru Ministarstva prometa SAD-a), proširenjem obveza u pogledu pristupa tržištu na saveznoj i državnoj razini te pravnim okvirom za financiranje nabave u SAD-u na saveznoj razini u području infrastrukture (koja je pokrivena povlaštenim tretmanom domaće proizvodnje u SAD-u).

U pogledu postupaka nabave predloženi tekst o kojem se raspravljalo sadržava prijedloge EU-a i SAD-a. Održana je posebna rasprava o mogućnostima da se MSP-ovima olakša sudjelovanje u mogućnostima nabave, primjerice poboljšanjem transparentnosti mogućnosti nabave i istraživanjem mehanizama za pomoć poduzećima osnivanjem službe za tehničku podršku ili kontaktne točke za neslužbene pritužbe. EU je nastavio isticati potrebu za poboljšanjem pristupa ugovorima o nabavi unutar država. EU raspolaže jedinstvenom elektroničkom točkom pristupa za mogućnosti nabave, a od 15. siječnja 2016. ima i automatsko oruđe za prevođenje obavijesti o javnim natjecanjima na engleski jezik i sve ostale jezike.

Općenito gledajući, raspravama o prijedlogu teksta omogućilo se daljnje pojašnjavanje stajališta i utvrđivanje područja dodirnih točaka u pogledu sljedećih koraka. Primjerice, EU je ponovno naglasio važnost primjerenog uzimanja u obzir pitanja povezanih s okolišem u postupcima nabave. Početna osnova za rasprave o tekstu jest tekst Sporazuma WTO-a o javnoj nabavi (SJM) koji su potpisali EU i SAD.

1.3. Trgovina uslugama i ulaganja

Tijekom 12. kruga pregovora EU i SAD obuhvatili su sljedeća područja: prekograničnu trgovinu uslugama, liberalizaciju ulaganja i pravila povezana: s financijskim uslugama,

poštanskim uslugama i uslugama brze dostave, izravnom prodajom, priznavanjem stručnih kvalifikacija, nacionalnim propisima, telekomunikacijama i e-trgovinom. Došlo je i do kratke razmjene mišljenja o popratnim pitanjima povezanim s pristupom tržištu u kojoj su EU i SAD potvrdili da određene usluge, među ostalim javne usluge, imaju posebnu ulogu za građane.

U pogledu **liberalizacije ulaganja** pregovarači su tijekom jednog dana raspravljali o definicijama, pristupu tržištu, nacionalnom tretmanu, zahtjevima u pogledu uspješnosti, višoj upravi te upravnom odboru. Obje su strane pristupile detaljnoj međusobnoj usporedbi svojih pristupa kako bi utvrdile područja za koja će u budućim krugovima pregovora biti potrebna dodatna sadržajna rasprava.

Osim toga, raspravljalo se i o konsolidaciji poglavlja o **prekograničnoj trgovini uslugama**. Raspravljalo se o kretanju fizičkih osoba te o pomorskom i zračnom prometu.

U pogledu **financijskih usluga** EU i SAD složili su se o strukturi poglavlja o financijskim uslugama. Osim toga, započelo se s radom na konsolidiranom tekstu. Pregovarači su ostvarili napredak u pogledu definicija, područja primjene te pravila i iznimaka povezanih s financijskim uslugama.

EU i SAD raspravljali su i o pristupu **nacionalnim propisima**. EU namjerava podnijeti prijedlog teksta prije sljedećeg kruga pregovora o TTIP-u.

Na temelju prijedloga EU-a i SAD-a podnesenih u ovom krugu raspravljalo se o **uslugama dostave**. Uzevši u obzir zajedničke interese EU-a i SAD-a u tom sektoru, dva su teksta u mnogo pogleda slična, što bi trebalo olakšati njihovu konsolidaciju.

SAD je predstavio svoje prijedloge o **izravnoj prodaji** i naglasio njezine koristi za MSP-ove. EU je izrazio preliminarni interes za to da se u TTIP uključe odredbe o izravnoj prodaji, ali je naglasio potrebu daljnjeg savjetovanja o tom prijedlogu.

EU i SAD dodatno su napredovali u pregovorima u vezi s okvirom sporazumâ o **međusobnom priznavanju stručnih kvalifikacija**. Naglasak je stavljen na pronalaženje prikladnog mehanizma kojim bi se osigurala usklađenost dogovorenog okvira s regulatornim sustavima EU-a odnosno SAD-a.

Stranke su raspravljale o svim prijedlozima o **telekomunikacijskim uslugama** i posebno se usredotočile na obveze velikih opskrbljivača i na poglavlje o telekomunikacijama (primjerice, o pitanju kako bi i bi li trebale biti obuhvaćene nove telekomunikacije).

Raspravama o **e-trgovini** obuhvaćene su sve predložene odredbe osim tokova podataka i lokalizacije podataka za koje EU nije predstavio prijedlog. Te su rasprave uključivale osobito detaljne rasprave o e-potpisima, postupcima odobrenja za internetske usluge, nediskriminaciji sadržaja prenijetog digitalnim putem, porukama za potrebe izravnog marketinga (*spam*), carinama na elektroničke prijenose i zaštiti potrošača na internetu.

1.4. Pravila o podrijetlu

Glavni cilj u ovoj skupini jest odrediti pravila o podrijetlu proizvoda koji uživaju povlašteni tretman u okviru sporazuma. Raspravljalo se o sljedećim pitanjima:

i. prijedlogu SAD-a o „postupcima podrijetla” (Odjeljak B)

SAD je predstavio svoj prijedlog za Odjeljak B nakon čega je uslijedila seansa s pitanjima i odgovorima. Stranke su raspravljale o potrebi da se pronađe kompromis kako bi se približila njihova stajališta te su razmotrene različite opcije.

ii. dijelu „općih odredbi” (Odjeljak A)

EU je predstavio određene prijedloge kompromisnih tekstova o odredbama za koje stranke imaju slična stajališta, kao što je pravilo o izravnom prijevozu / pravilo o neuvođenju promjena, pribor, rezervni dijelovi i alati, pakiranje i materijali za pakiranje itd.

iii. pravilima specifičnima za proizvod

Stranke su nastavile s usporedbom tekstova o pravilima specifičnima za proizvod razmijenjenih tijekom prethodnog kruga pregovora.

iv. Uslijedila je i kratka rasprava o **pristupu EU-a slučajevima prijevare**.

Pravila o podrijetlu za tekstil

Raspravljalo se o sljedećim pitanjima:

i. standardnom pristupu obiju stranaka pravilima o podrijetlu specifičnima za proizvod i o nekim drugim horizontalnim elementima odgovarajućih sustava stranaka kao što su dozvoljena odstupanja (najveća moguća vrijednost/težina materijala bez podrijetla koja ne može biti veća od zahtjeva pravila specifičnih za proizvod), odstupanje od kvota proizvoda s podrijetlom (blaža pravila o podrijetlu koja se primjenjuju na specifične proizvode za koje postoji ograničenje) i kumulacija (mogućnost upotrebe pređa ili tkanina podrijetlom iz područja slobodne trgovine ili posebnih trećih zemalja).

ii. odredbama o „sprečavanju izbjegavanja mjera” i „dijeljenju informacija” za sektor tekstila i odjeće (suradnja stranaka u području provjere podrijetla i međusobna pomoć u borbi protiv kršenja i prijevara u pogledu zakonodavstva o pitanjima podrijetla – povlašteno i nepovlašteno podrijetlo).

Stranke će međusobno kontaktirati u vezi s mogućnošću razmjene tekstova o pravilima specifičnima za proizvod za potrebe sljedećega kruga pregovora.

2. Regulatorna suradnja

2.1. Regulatorna usklađenost

Stranke su raspravljale o odredbama teksta SAD-a o regulatornoj suradnji te o revidiranim nacrtima poglavlja EU-a o regulatornoj suradnji i dobrim regulatornim praksama. U pogledu regulatorne suradnje EU je prijedloge smatrao općenito dobrom osnovom za daljnje pregovore. Svaka je strana postavila niz pitanja, među ostalim o ciljevima i opsegu suradnje te o uključenosti regulatora i dionika. U pogledu dobrih regulatornih praksi EU je predstavio svoj revidirani nacrt poglavlja u kojem se navodi njegovo glavno obrazloženje: utvrđivanje zajedničkih praksi u razvoju regulative kako bi se zadržala visoka razina zaštite, a pritom olakšali trgovina i ulaganje. Obje su se strane složile da će pojačati rad između sjednica uoči sljedećeg kruga pregovora kako bi se pojasnila preostala pitanja i konsolidirali predmetni tekstovi.

2.2. Tehničke prepreke u trgovini

U ovom krugu pregovora raspravljalo se o nizu pitanja povezanih: i. s transparentnošću postupaka koje slijede javna tijela pri odabiru normi za upotrebu kao potpore tehničkim propisima, ii. sa suradnjom između europskih i američkih organizacija za razvoj normi kako bi se olakšalo sudjelovanje tehničkih stručnjaka druge stranke, iii. s upotrebom normi druge stranke pri razvoju novih normi ili pri razmatranju novih normi koje bi se uključile u tehničke propise, iv. s mogućnošću da svaka zainteresirana osoba podnese prijedloge za razvoj zajedničkih američko-europskih normi i v. s ulogama i funkcijama Odbora za tehničke prepreke u trgovini u okviru TTIP-a.

Transparentnost u utvrđivanju normi

EU i SAD raspravljali su o načinu kako povećati transparentnost u postupcima za uključivanje normi upućivanjem u slučaju SAD-a te u postupcima kojima se od organizacija za normizaciju zahtijeva da razviju normu kao potporu propisima u slučaju EU-a.

Suradnja između organizacija za normizaciju SAD-a i EU-a kako bi se povećalo sudjelovanje dionika u utvrđivanju normi

EU je predložio da se potiče suradnja između europskih i američkih organizacija za razvoj normi kako bi se stručnjacima druge stranke omogućio pristup relevantnim organizacijama za normizaciju.

Razmatranje normi druge stranke u razvoju novih normi te za njihovo uključivanje u tehničke propise upućivanjem

SAD i EU imaju zajednički cilj razmatrati međusobne norme: u slučaju EU-a kad se od europskih organizacija za normizaciju traži da razviju usklađene norme, a u slučaju SAD-a kad se upućuje na norme u tehničkim propisima Agencija.

Prijedlozi dionika u pogledu suradnje u području normi

EU je predložio stvaranje postupka kojim bi dionici mogli predlagati ideje koje bi, ako ih relevantni regulatori procijene prikladnima, mogle potaknuti rad na razvoju zajedničkih normi.

Uloga i funkcije Odbora za tehničke prepreke u trgovini, suradnja i rješavanje trgovinskih pitanja

SAD i EU istaknuli su zajedničke interese u pogledu uloge i funkcija Odbora za tehničke prepreke u trgovini u okviru TTIP-a te poticanja suradnje među vladinim i nevladinim organizacijama u području tehničkih propisa, ocjenjivanja sukladnosti, akreditacije, normi i mjeriteljstva.

Najvažniji ishod ovoga kruga bio je sporazum dviju stranaka o radu na konsolidaciji tekstova o normizaciji, suradnji u području tehničkih prepreka u trgovini, ocjenjivanju sukladnosti te ulogama i funkcijama Odbora za tehničke prepreke u trgovini.

2.3. Sanitarna i fitosanitarna pitanja

Tijekom ovoga kruga pregovarači su raspravljali o predloženim člancima o regionalizaciji, revizijama, certificiranju i antimikrobnoj otpornosti kako bi utvrdili ciljeve i moguće načine za napredovanje. U raspravama je produbljena analiza nekih priloga, posebno o regionalizaciji, revizijama i certificiranju. Stranke su se uvelike usredotočile na objašnjavanje teksta te naglašavanje ciljeva i pojmova svake od strana. Dogovoreno je da će se prije sljedećeg kruga održati međusesijska rasprava.

2.4. Sektori

Utvrđeno je devet sektora za ispitivanje načina na koji bi se mogla poboljšati regulatorna usklađenost i ostvariti znatna korist za industriju, regulatore i građane. Rasprave vode odgovarajući regulatori EU-a i SAD-a u tim sektorima. Navedeni opći cilj jest konkretnije definirati što se može postići u smislu veće regulatorne usklađenosti u svakom od tih devet sektora.

Sektorske rasprave izrazito su tehničke prirode jer je ta praksa nova i složena. Detaljnije izvješće o razvojinama po sektoru tijekom 12. kruga pregovora možete naći u nastavku.

Farmaceutski proizvodi

U pogledu **inspekcija dobre proizvodne prakse** regulatori obje strana dostavili su ažurirane podatke o radu radne skupine koja je zadužena za ocjenu jednakovrijednosti inspeksijskih sustava dobre proizvođačke prakse EU-a i SAD-a. U raspravama su utvrđeni zadaci koji se moraju provesti u nadolazećim mjesecima i postignut je dogovor o nastavku nastojanja za međusobno priznavanje inspekcija dobre proizvođačke prakse.

EU je predstavio prijedlog za jačanje regulatorne suradnje i napora usklađivanja u pogledu **generičkih lijekova**¹, što podrazumijeva sljedeće ciljeve: 1. sudjelovanje EU-a i SAD-a u međunarodnim aktivnostima regulatorne suradnje, među ostalim u pilot-projektu za dijeljenje informacija koji je pokrenut u okviru međunarodnog regulatornog programa za generičke lijekove (International Generic Drug Regulatory Program, IGDRP), 2. usklađivanje smjernica kojima bi se smanjio broj studija o bioekvivalentnosti in vivo i 3. veća usklađenost zahtjeva za kliničke podatke za složene generičke lijekove za čije su odobranje potrebna pretklinička i klinička ispitivanja. O mogućnostima za suradnju utvrđenima u prijedlogu EU-a dalje će se raspravljati u sljedećim krugovima pregovora.

U pogledu **zajedničkih normi za jedinstvene identifikatore** EU je dostavio ažurirane podatke o delegiranom aktu EU-a o detaljnim pravilima za sigurnosne oznake na pakiranjima lijekova za humanu primjenu koji je objavljen 9. veljače 2016. Postignut je dogovor da će se o tom pitanju razmijeniti tehničke informacije prije sljedećega kruga.

U pogledu **razmjene povjerljivih informacija među regulatorima** nastavit će se rasprave o načinima uspostave pravnog okvira kojim bi se među regulatorima omogućila razmjena povjerljivih informacija koje uključuju poslovne tajne.

Kratko su ažurirana sljedeća pitanja: nedavna kretanja i buduće aktivnosti u okviru Međunarodne konferencije o usklađivanju tehničkih zahtjeva za registraciju lijekova za humanu primjenu (International Council for Harmonisation of Technical Requirements for Registration of pharmaceuticals for Human Use, ICH), usporedni znanstveni savjeti od strane Europske agencije za lijekove (EMA) i Agencije za hranu i lijekove SAD-a (FDA), bioslični lijekovi uključujući razvoj smjernica FDA-a o nazivima i označivanju te pedijatrija.

---

¹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154172.pdf

Kozmetički proizvodi

Stručnjaci su nastavili raspravu o međusobnom interesu za pojačanu suradnju u okviru procesa međunarodne suradnje u području reguliranja kozmetičkih proizvoda (International Cooperation on Cosmetics Regulation, ICCR). O EU-ovu prijedlogu strategije za **pojačanu međunarodnu suradnju** u reguliranju kozmetičkih proizvoda predstavljenom u okviru ICCR-a u studenome 2015. i dalje će se raspravljati tijekom 2016. Trenutačno ICCR-om predsjedava SAD.

U pogledu **suradnje u procjeni rizika** Agencija za hranu i lijekove SAD-a u studenome 2015. objavila je dva nacrtu smjernica koji su relevantni za proizvođače kozmetičkih proizvoda u EU-u pod nazivima „Sredstva za zaštitu od sunca u slobodnoj prodaji: podaci o sigurnosti i učinkovitosti, smjernice za industriju” („Over-the-Counter Sunscreens: Safety and Effectiveness Data, Guidance for Industry”) i „Lijekovi za zaštitu od sunca koji se izdaju bez recepta – sadržaj i format podnošenja podataka za dobivanje oznake GRASE u okviru Zakona o inovativnim sredstvima za zaštitu od sunca” („Nonprescription Sunscreen Drug Products – Content and Format of Data Submissions to Support a GRASE Determination Under the Sunscreen Innovation Act”). Pristupi SAD-a i EU-a u temelju se razlikuju, ali obje stranke raspravljaju o tome kako nastaviti rasprave na stručnoj razini o metodama procjene sigurnosti EU-a i SAD-a za kozmetičke sastojke.

U pogledu **alternativa ispitivanju na životinjama**, u tekstu o kozmetičkim proizvodima u Transpacifičkom partnerstvu (TPP) navodi se da je njihova upotreba preporučena kada su dostupne. Međutim alternative ispitivanju na životinjama nisu dostatne da dokažu neškodljivost sastojaka sredstava za zaštitu od sunca u SAD-u (preporučuju se studije o kancerogenosti).

Nije bilo detaljnih rasprava o označivanju kozmetičkih proizvoda (uglavnom zato što je dopušteno dvostruko označivanje).

Tekstili

Sastanak o regulativi u sektoru tekstila bio je konstruktivan te su utvrđena područja od zajedničkog interesa (označivanje tekstila, sigurnosni aspekti i norme).

U pogledu **označivanja naziva tekstilnih vlakana** krajnji je cilj i dalje da obje strane usklade stajališta o postupcima dodjele naziva za nova vlakna kako bi se, koliko je god moguće, istom vlaknu dao isti naziv (radi smanjenja prilagodbi? označivanja).

U pogledu **označivanja načina održavanja** EU je zatražio ažurirane podatke o prijedlogu američke Savezne trgovinske komisije (FTC) iz 2012. o označivanju načina

održavanja (kojim bi se proizvođačima omogućila uporaba oznaka za održavanje ASTM ili, alternativno, oznaka ISO).

U pogledu **ispitivanja zapaljivosti** EU je zatražio ažurirane podatke o CPSC-ovoj (Komisija za sigurnost potrošačkih proizvoda) prethodnoj obavijesti o predloženom propisu kojim se provjerava treba li izmijeniti metodu ispitivanja zapaljivosti (tj. kondicioniranje uzorka) definiranu američkim pravilom (16 CFR dio 1610). Radni program CPSC-a za 2016. odobren je 24. veljače² i u njemu je predviđeno da djelatnici CPSC-a izrade „paket informacija o peticiji za svilu”. Takav paket obično uključuje različite mogućnosti koje razmatra CPSC (jedna bi mogućnost mogla biti prethodna obavijest o predloženom propisu).

Održala se i rasprava o namjeri promicanja **suradnje u području neregulativnih poslovnih standarda** radi postizanja veće konvergencije u tom području. To bi moglo uključivati promicanje suradnje među relevantnim organizacijama EU-a i SAD-a za normizaciju na najprikladnijoj razini.

Mogla bi se utvrditi i dodatna područja za buduću suradnju.

Automobili

U pogledu mogućeg djelovanja povezanog s **posebnim regulatornim mjerama** EU i SAD održali su konstruktivnu i detaljnu tehničku raspravu temeljenu na prijedlogu EU-a o jednakovrijednosti, dodatnoj jednakovrijednosti i/ili ubrzanim rezultatima usklađivanja na temelju ispitivanja i popratnih rasprava (sigurnosni aspekti Uredbe o automobilima). Obje su stranke razmijenile detaljne informacije o svakom pitanju i zaključile da će biti potreban detaljniji međusudski rad na tehničkim pojedinostima. Općenito, ostvarena je određena razina slaganja u pogledu predloženog ocjenjivanja, a najsloženije je pitanje i dalje otpornost na sudare. Razmijenjena su i mišljenja o postupku Sporazuma UN-a iz 1998., a EU je izrazio spremnost za poboljšanje transparentnosti.

Obje su stranke razmijenile ažurirane podatke o područjima predloženima za **ubrzano bilateralno usklađivanje**:

- prilagodljiva prednja svjetla – ostvarit će se zajednički rad na temelju istraživanja NHTSA-e
- automatski kočni sustav u slučaju nužde – u EU-u je pokrenut postupak koji bi trebao dovesti do prijedloga Komisije; postoji razlog za razmjenu informacija i zajednički rad (dobrovoljni sporazum u SAD-u)
- mehanizam blokiranja sigurnosnih pojaseva – razmijenit će se informacije

---

² <http://www.cpsc.gov/Global/About-CPSC/Budget-and-Performance/2016OpPlan.pdf>

- u pogledu rada u UNECE-u dvije su stranke razmijenile informacije o trenutnom stanju trilateralne bijele knjige i ženevskog procesa, koji će se vjerojatno odobriti na sastanku WP29 u ožujku 2016.; stranke će za provedbeni postupak pripremiti procjenu provedbe postojećih globalnih tehničkih propisa i preostalog posla na njima te će raspraviti o prioritetima budućeg rada (s Japanom).

Medicinski proizvodi

Stručnjaci Europske komisije i država članica (Ujedinjena Kraljevina, Irska) i dalje promatraju međunarodni **pilot-projekt za program jedinstvene revizije medicinskih proizvoda (MDSAP)**. Uključit će se i Poljska. Pregled iskustava EU-a u pilot-projektu obaviti će se krajem 2016. kako bi se razmotrili daljnji koraci. EU je pozvan da poduzme daljnje korake u provedbi Međunarodnog regulatornog foruma za medicinske proizvode (IMDRF)³, smjernica programa jedinstvene revizije medicinskih proizvoda te jedinstvene revizije⁴.

EU priprema odredbe za **jedinstveni sustav identifikacije proizvoda (UDI)** (sustav sljedivosti) koje su u okviru revizije zakonodavstva o medicinskim proizvodima usklađene s UDI-jevim smjernicama o Međunarodnom regulatornom forumu za medicinske proizvode. U tijeku je tehnička razmjena radi osiguravanja kompatibilnosti i interoperabilnosti baza podataka UDI-ja u EU-u i SAD-u.

U pogledu **reguliranog dostavljanja proizvoda** izrađuje se usklađeni obrazac za podnošenje podataka u okviru Međunarodnog regulatornog foruma za medicinske proizvode. Obje stranke trenutačno provode pilot-projekt/testiranje sadržaja koji je dogovoren u okviru IMDRF-a. Stranke će odlučiti o daljnjim koracima ovisno o ishodu te pokusne faze.

EU je SAD izvijestio o trenutnom stanju revizije zakonodavstva EU-a (nacrt uredbe o medicinskim proizvodima i uredbe o *in vitro* dijagnostici) te sljedećim koracima u zakonodavnom postupku.

---

³ Međunarodni regulatorni forum za medicinske proizvode (IMDRF) međunarodni je forum za raspravu o budućim pravcima regulatornog usklađivanja medicinskih proizvoda.

⁴ Programom jedinstvene revizije medicinskih proizvoda (MDSAP) namjerava se revizijskim organizacijama priznatim u okviru MDSAP-a dopustiti provođenje jedinstvene revizije proizvođača medicinskih proizvoda kojom će se udovoljiti odgovarajućim zahtjevima regulatornih tijela za medicinske proizvode koji sudjeluju u pilot-programu.

Informacijske i komunikacijske tehnologije

Rasprava o informacijskim i komunikacijskim tehnologijama bila je uspješna i obje su stranke ostvarile napredak u više područja. Konkretno, stranke su nastavile razmjenjivati informacije o različitim tekućim inicijativama u pogledu informacijske i komunikacijske tehnologije u EU-u i SAD-u u područjima e-zdravlja, šifriranja, e-označivanja, suradnje u nadzoru tržišta, softverski definiranog radiouređaja, specifičnih stopa apsorpcije za mobilne telefone i e-dostupnosti. U područjima softverski definiranog radiouređaja, specifičnih stopa apsorpcije i e-označivanja stranke su razgovarale o načinima olakšavanja regulatornog dijaloga koji bi na kraju mogao dovesti do konvergentnijih propisa. SAD je objasnio svoje ciljeve u području šifriranja, posebno u pogledu načela Svjetskog vijeća za poluvodiče (WSC) i nedavno dogovorenog teksta Transpacifičkog partnerstva. U pogledu e-zdravlja stranke su nastavile pratiti napredak u provedbi plana za e-zdravlje i informacijske tehnologije u zdravlju između Europske komisije i američkog Ministarstva zdravlja. Raspravljali su o načinu jačanja suradnje u aktivnostima nadzora tržišta za proizvode informacijske i komunikacijske tehnologije.

Inženjerstvo

EU i SAD nastavili su raspravu o načinu utvrđivanja područja regulatorne suradnje u sektoru strojeva, posebno uzimajući u obzir informacije dobivene od industrije. Objе su se stranke složile da se to mora odvijati u vrlo specifičnim sektorima ili podsektorima kako bi se izbjegla preklapanja s raspravama u općim poglavljima. EU je ponovno istaknuo važnost tog sektora.

Kemikalije

Kao i tijekom prijašnjih pregovora, razmotrio se napredak u pogledu pilot-projekata za prioritetne kemikalije te razvrstavanja i označivanja tvari. Nekoliko država članica sada aktivno sudjeluju u razmjeni s američkim tehničkim stručnjacima u pogledu pojedinih prioritetnih kemikalija. Države članice smatraju da su dosadašnje razmjene bile korisne te su potvrdile da im one nisu stvarale dodatno radno opterećenje niti kašnjenje u planiranju i obavljanju vlastitog rada.

Dogovoreno je da će se preispitati mogući interes u olakšavanju razmjene podataka između regulatornih tijela, uključujući obrasce za takvu razmjenu, pri čemu će se voditi računa o potrebi zaštite povjerljivih poslovnih informacija.

Zbog drugih prioriteta od posljednjeg kruga pregovora nije postignut napredak u pogledu pilot-projekta o razlikama u razvrstavanju koje se pojavljuju u sigurnosno-tehničkim listovima.

Pesticidi

EU i SAD raspravljali su o zajedničkim ciljevima jačanja suradnja i veće regulatorne usklađenosti u tom području. Tijekom početne rasprave okvirno su utvrđeni zajednički pristupi u primjeni regulatornih odredbi, osobito za manje usjeve, te u suradnji na međunarodnim forumima kao što su CODEX ili OECD. Održane su rasprave o razmjeni znanstvenih informacija i izvora podataka.

3. Pravila

3.1. Održivi razvoj

Tijekom 12. kruga pregovora skupina za trgovinu i održivi razvoj tjedan je dana konstruktivno raspravljala o radu, okolišu i pitanjima koje EU u svojem prijedlogu za održivi razvoj smatra međusektorskima. Skupina je detaljno raspravljala o prijedlozima obiju stranaka.

EU je imao priliku dodatno objasniti tekst zakonodavnog prijedloga koji je predočio tijekom 11. kruga pregovora (u listopadu 2015.). Tim se prijedlogom EU-a predviđaju sveobuhvatna i ambiciozna pravila o temeljnim pitanjima rada i zaštite okoliša koja su relevantna u kontekstu trgovine i ulaganja. Posebno se predviđa: poštovanje ključnih međunarodnih načela i pravila o pravima radnika i upravljanju okolišem; pravo svake stranke donijeti ambiciozne zakone o radu i okolišu te obveza suzdržavanja od „utrke do dna” (*race to the bottom*); uspostavljanje visoke razine zdravlja i sigurnosti na radu te dostojanstvenih uvjeta rada u skladu s programom za dostojanstven rad Međunarodne organizacije rada; očuvanje i održivo upravljanje bioraznolikošću, uključujući važne prirodne resurse, poput divljih vrsta, šumarstva i ribarstva; ekološki prihvatljivo gospodarenje kemikalijama i otpadom; promicanje trgovine i ulaganja u zelene proizvode i tehnologije; odgovorno ponašanje poduzeća u EU-u i SAD-u; poticanje pravednih i etičkih trgovinskih programa i mogućnosti za zajedničke inicijative u trećim zemljama radi poboljšanja radničkih prava i zaštite okoliša.

EU je podsjetio i da će izraditi odredbe o klimatskim promjenama te institucionalnim i postupovnim aspektima, uključujući rješavanje sporova, ali u kasnijoj fazi jer za rasprave o postupcima primjene i provedbe za radne i ekološke obveze potrebno je znati na kakvu ćemo se primjenu i provedbu obvezati. Isto tako, željeli bismo izbjeći rasprave o postupovnim pitanjima koja odvrćaju pozornost od samih obveza za koje želimo da

budu ambiciozne. U pogledu klimatskih promjena EU razmatra podnošenje prijedloga kojim bi se uzeo u obzir nedavno sklopljeni Pariški sporazum.

SAD je preliminarno predstavio tekst vlastitih prijedloga o radu i okolišu, namijenjenih za ovaj krug pregovora. Isto tako, predstavio je najnovije rezultate postignute u područjima rada i okoliša u okviru Transpacifičkog partnerstva te u povezanim domaćim postupcima.

Tijekom rasprava bolje su uočene sličnosti i razlike u tekstovima EU-a i SAD-a te su utvrđena područja za daljnje razmjene. Rad će se nastaviti kako bi se postigao konsolidirani tekst.

3.2. Trgovina energijom i sirovinama

Osiguravanje otvorenog, diversificiranog, stabilnog i održivog pristupa energiji i sirovinama jedan je od glavnih izazova u Europi. EU smatra da je TTIP jedinstvena prilika za osmišljavanje snažnih pravila kojima bi se olakšao transparentan i održiv pristup energiji i sirovinama te proširio pristup sirovinama i dobavljačima energije.

Tijekom 12. kruga pregovora EU i SAD razmijenili su informacije o nekim kretanjima u području sirovina i energije, s najvećim naglaskom na energiju. EU je izvijestio o trenutnom stanju energetske unije te su obje stranke usporedile rezultate trgovinskih pregovora s Vijetnamom (EU) odnosno Transpacifičkim partnerstvom (SAD). SAD se osvrnuo na odredbe povezane s energijom iz američkog paketa zakona Omnibus donesene u prosincu 2015., uključujući povlačenje zabrane izvoza sirove nafte.

Nadalje, obje su stranke konstruktivno raspravljale o vezi između mogućih posebnih odredbi za koje se zalaže EU u pogledu energije i sirovina te određenih odredbi o kojima se trenutno raspravlja u okviru poglavlja o trgovini robom, kao što su izvozne cijene i ograničenja izvoza.

3.3. Mala i srednja poduzeća

EU i SAD nastavili su raspravu o MSP-ovima iz prethodnoga kruga, i to uglavnom o dva pitanja: odredbama o „razmjeni informacija” i institucionalnoj dimenziji.

U pogledu „razmjene informacija” EU i SAD dogovorili su se da svaka stranka MSP-ovima obiju strana mora na pristupačan način dostaviti sveobuhvatne i ažurirane informacije, a o metodi dostavljanja još će se raspravljati.

Nadalje, konstruktivno se raspravljalo o uspostavi Odbora za MSP-ove, usuglašene su predviđene zadaće tog Odbora, ali se nacrt još mora izraditi. Konkretno, bit će važno osigurati snažnu interakciju s dionicima te suradnju između Odbora za MSP-ove i

drugih budućih odbora za TTIP kako bi se rješavala pitanja povezana s MSP-ovima u svim područjima obuhvaćenima TTIP-om.

Raspravljalo se i o trenutačnoj suradnji u pogledu podrške MSP-ovima obiju strana i o planiranoj budućoj suradnji (npr. radionica o MSP-ovima EU-a i SAD-a u Tallinnu u lipnju).

3.4. Carina i olakšavanje trgovine

U području carine i olakšavanja trgovine EU nastoji osmisliti pravila kojima bi se olakšale i ubrzale aktivnosti uvoza i izvoza između EU-a i SAD-a, osiguravajući pritom da razmijenjena roba podliježe potrebnim carinskim provjerama i kontrolama. Tijekom 12. kruga pregovora EU-a i SAD-a postigli su znatan napredak u pogledu teksta tog poglavlja.

EU je iznio nekoliko novih prijedloga: primjerice prijedlog o aktivnostima povezanim s područjima koja bi imala koristi od postupka pojačane carinske suradnje EU-a i SAD-a (kao što su usklađivanje podataka, program pouzdanih trgovaca, sustavi jedinstvenog šaltera, obvezujuće informacije ili međunarodni norme kako bi se u tim područjima postupno postigla transatlantska konvergencija).

Daljnje rasprave o privremenom prihvatu i povratu robe nakon popravka održale su se na zajedničkom sastanku skupine za carine i olakšavanje trgovine te skupine za trgovinu robom.

3.5. Prava intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla

S obzirom na učinkovitost oba sustava EU u tom području pregovora ne nastoji težiti usklađivanju, nego utvrđivanju pitanja od zajedničkog interesa za koja se mogu riješiti nepodudarnosti. U posljednjim se raspravama nastojalo utvrditi koji bi se elementi mogli uključiti u to poglavlje TTIP-a.

Rasprave o pravima intelektualnog vlasništva trajale su puna dva dana. SAD je predstavio dva prijedloga. Prvi je bio reakcija na prvotni tekst EU-a o međunarodnim sporazumima povezanim s pravima intelektualnog vlasništva koji se u mnogim točkama odražavaju u našem tekstu. Drugi je prijedlog bio prvi nacrt zajedničkih odredbi, koji je uglavnom u skladu s odgovarajućim tekstom u Transpacifičkom partnerstvu. Obje su strane razmatrale načine ubrzavanja pregovora o pravima intelektualnog vlasništva u nekoliko sljedećih krugova. Rasprava je dobro napredovala i u području carinske provedbe i suradnje carinskih tijela.

U pogledu autorskih prava i poslovnih tajni stranke su razmijenile ažurirane podatke o nacionalnim zakonodavnim postupcima. Isto tako, EU i SAD izvijestili su o

trenutačnom stanju u području međunarodnih sporazuma o pravima intelektualnog vlasništva u pogledu ratifikacije Ugovora iz Marakeša o pristupu objavljenim djelima za slijepe i slabovidne osobe te Pekinškog ugovora o audiovizualnim izvedbama.

U pogledu izvršavanja u okviru građanskog prava i mjera tehničke zaštite / upravljanja digitalnim pravima SAD je predstavio usporednu analizu između relevantnih poglavlja Transpacifičkog partnerstva i nedavno zaključenih sporazuma EU-a o slobodnoj trgovini (CETA i Vijetnam) te istaknuo da obje strane imaju sličan pristup većini odredbi.

SAD je u vezi s carinskom provedbom predstavio nedavno donesen Zakon o olakšavanju trgovine i trgovinskoj provedbi, koji sadržava pozitivne elemente kojima je moguće ostvariti veću suradnju i razmjenu informacija s trećim zemljama.

EU je u vezi s poslovnim tajnama predstavio ključne elemente teksta koji je rezultat sporazuma između Vijeća i Europskog parlamenta o sadržaju buduće direktive o poslovnim tajnama, a SAD je izvijestio o napretku u svojem nacrtu sličnog zakona.

EU smatra da bi budući odjeljak o suradnji velikim dijelom trebao sadržavati ono na čemu danas već radi Transatlantska radna skupina za prava intelektualnog vlasništva.

Budući odjeljak o dogovorenim načelima mogao bi se temeljiti na aktualnim komunikacijama i strateškim dokumentima EU-a te na sličnim dokumentima SAD-a. Njime bi se na uravnotežen način trebali obuhvatiti različiti (i suprotstavljeni) interesi i osjetljiva pitanja te bi on trebao uključivati elemente koji se odnose na MSP-ove.

U raspravama o oznakama zemljopisnog podrijetla pozornost se usmjerila na pripremu međusesijske rasprave prije sljedećega kruga pregovora.

3.6. Tržišno natjecanje

EU i SAD nastavili su pregovore o poglavlju o tržišnom natjecanju. Obje su strane iznijele prijedloge teksta. Nakon nekoliko krugova pregovora i međusesijskih sastanaka, stajališta objiju strana približila su se u gotovo svim područjima.

Tijekom ovoga kruga EU i SAD i dalje su nastojali pronaći načine postizanja zajedničkog stajališta te su utvrdili niz područja u kojima su se stajališta približila. Ta područja uključuju: opća načela, upućivanje na pravni okvir i protutržišno ponašanje, suradnju, klauzulu o preispitivanju i rješavanje sporova. U tim su područjima EU i SAD postigli načelan dogovor o sadržaju budućih odredbi i radili su na formulaciji njihova teksta.

Glavno područje na kojem je još potrebno raditi jest načelo pravednog postupka. To područje obuhvaća pitanja poput transparentnosti postupaka i prava na obranu. Obje su strane izrazile jasnu predanost pronalaženju teksta kojim će se uzeti u obzir zabrinutosti objiju strana i koji će odgovarati njihovim pravnim i upravnim sustavima, primjerice

tekst o dobrovoljnom rješavanju pitanja tržišnog natjecanja. Drugo područje rasprave odnosi se na pitanje izuzeća od primjene propisa o tržišnom natjecanju u slučaju poduzeća u državnom vlasništvu.

Poduzeća u državnom vlasništvu i subvencije

EU i SAD sadržajno su raspravljali o svojim prijedlozima teksta u pogledu poduzeća u državnom vlasništvu. Pregovori su bili konstruktivni te su obje strane ostvarile dodatna usklađivanja stajališta u pogledu nekoliko definicija i odredbi. EU je ponovno naglasio važnost da se odredbe o poduzećima u državnom vlasništvu primjenjuju i ispod savezne razine.

Stranke su u vezi sa subvencijama raspravljale o svojim prijedlozima teksta. Tijekom rasprava obje su strane mogle detaljnije utvrditi i razmotriti razlike u pristupu.

3.7. Zaštita ulaganja

Nakon znatnih izmjena prijedloga EU-a o zaštiti ulaganja kao reakcije na postupak savjetovanja s dionicima civilnog društva, državama članicama i Europskim parlamentom koji je proveden tijekom 2014. i većim dijelom 2015., EU je u studenome 2015. predočio novi i reformirani pristup zaštiti ulaganja i rješavanju investicijskih sporova za TTIP, koji je prvi put u ovom krugu pregovora detaljno predstavljen SAD-u.

Cilj je prijedloga EU-a zaštititi pravo donošenja propisa i stvaranja sustava srodnog sudu sa žalbenim mehanizmom temeljenim na jasno određenim pravilima te s kvalificiranim sucima i transparentnim postupkom. Prijedlog uključuje i dodatna poboljšanja pristupa novom sustavu za mala i srednja poduzeća.

Prva se rasprava, uz predočenje prijedloga tekstova, održale u otvorenom i konstruktivnom ozračju.

U raspravi o zaštiti ulaganja pozornost se usmjerila na definicije i članke o bitnim pravilima. EU i SAD pristupili su detaljnoj međusobnoj usporedbi svojih pristupa kako bi utvrdili područja za koja će u budućim krugovima pregovora biti potrebna dodatna sadržajna rasprava (posebno o standardima postupanja).

U pogledu rješavanja investicijskih sporova razmjena mišljenja u vezi s prijedlozima teksta usredotočila se prvenstveno na razumijevanje pristupa obiju strana i na utvrđivanje područja konvergencije. SAD se zanimao za činjenice o namjerama i ciljevima EU-a u pogledu novih odredbi prijedloga EU-a. Teme rasprava uključivale su

odredbe o posredovanju i savjetovanju, zahtjeve objavljivanja podataka u slučaju financiranja treće strane, mjerodavno pravo i pravila tumačenja, odredbe o sprječavanju paralelnih i višestrukih postupaka te odredbe o dopuštanju ranog odbacivanja neutemeljenih tužbi. Isto tako, SAD je objasnio pristup u nekim odredbama koji se temelji na reformiranom američkom sporazumu o zaštiti ulaganja iz 2012. te svoja iskustva sa slučajevima u okviru Sjevernoameričkog sporazuma o slobodnoj trgovini (NAFTA).

Stranke su utvrdile niz područja u kojima postoji konvergencija, uključujući način javnog pristupa postupcima i njihovoj transparentnosti, mogućnost da ugovorne strane kontroliraju tumačenje sporazuma, sprječavanje paralelnih i višestrukih postupaka te mogućnost dopuštanja ranih odbacivanja neutemeljenih tužbi.

Sveukupno je ostvaren dobar napredak u smislu razumijevanja ciljeva kojima teže obje strane u okviru raspravljenih odredbi. Stranke su se dogovorile da će nastaviti razmjenjivati stajališta kao pripremu za sljedeći krug.

3.8. Rješavanje sporova između država

Cilj je ovog poglavlja uspostava učinkovitog mehanizma za rješavanje svih sporova između stranaka u pogledu tumačenja i primjene sporazuma. S obzirom na to da se prijedlozi teksta obiju strana u određenoj mjeri temelje na WTO-ovu mehanizmu rješavanja sporova, u tom je području već ostvarena prilično velika konvergencija. Nastavljene su konstruktivne rasprave te je ostvaren dobar napredak prema daljnjoj konsolidaciji prijedloga teksta obiju strana. Rasprave u ovom krugu ponovno su se usredotočile na fazu usklađivanja, a to je faza koja slijedi nakon što se u nekom sporu objavi izješće odbora, te su se nastojali pronaći mogući elementi za kompromis u aspektima u kojima se prijedlozi dviju strana znatno razlikuju. Ostvaren je dobar napredak u konsolidaciji tekstova, ali i dalje postoje konceptualne razlike.